

ב"ה

לקט שיחות ומכתבים מכ"ק אדמו"ר מליובאוויטש על
פרשת כי תבא.

נהג רבינו הזקן לומר ברבים כי "יש לחיות עם הזמן" . . שיש 'לחיות'
עם פרשת השבוע.

(היום יום ב' מרחשון)

פתח דבר

בשבת והודי' להשי"ת הננו מוציאים לאור קובץ משיחות כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש על פרשת כי תצא.

אשר נכללו בזה בין שיחות שהונחו ע"י כ"ק אדמו"ר, ובין שהם הנחת השומעים בלבד.

בברכה לכתיבה וחתימה טובה

לשנה טובה ומתוקה.

מערכת 'לחיות עם הזמן'

מפתח

- 3..... והלכת בדרכיו לקו"ש ח"ד
- 5..... התוועדות משיחות ש"פ כי תבא
- 8..... נקודות לשלחן שבת
- 10..... פרקי אבות פרק ד', משנה י'
- 12..... אגרות קודש עניין שחיטה בפנימיות

"והלכת בדרכיו"

תרגום חופשי מלקו"ש ח"ד.

א.

את הציווי "והלכת בדרכיו" (הנאמר בפ' תבוא) מונה הרמב"ם¹ במנין התרי"ג מצוות, ומפרשו: "להדמות בו יתעלה כפי היכולת". כלומר להתנהג כפי מדותיו של הקב"ה, וכפי שמביא שם הרמב"ם את הדרשה²: "מה הקב"ה נקרא חנון אף אתה הי' חנון, מה הקב"ה נקרא רחום אף אתה הי' רחום, מה הקב"ה נקרא חסיד אף אתה הי' חסיד".

בין השרשים שקבע הרמב"ם בענין מנין המצוות, הוא אומר³, שציווי כולל, כמו "את חקותי תשמרו גו'" או "קדושים תהיו", אינו נמנה במנין המצוות, משום שאינו ציווי על פרט מסויים, אלא שכולל את כל התורה. ולכאורה, הרי גם המצוה "והלכת בדרכיו" היא ציווי כללי.

אמנם פרטים הנ"ל שבמצוה: "הי' חנון", "הי' רחום" ו"הי' חסיד" נכללים בגמילות חסדים, הנכללת במצות "ואהבת לרעך כמוך"⁴. אך לפי הביאור האמור בפירוש "והלכת בדרכיו" – "להדמות בו יתעלה כפי היכולת" – הרי הוא כולל כל המצוות, שכולם הן "דרכיו" של הקב"ה, שהוא ית' מקיים את כל המצוות⁵ – א"כ הרי הציווי "והלכת בדרכיו" אינה מצוה פרטית, אלא כולל את כל המצוות, ומ"מ נמנה ע"י הרמב"ם במנין המצוות⁶.

הכרחי איפוא לומר, שבציווי "והלכת בדרכיו" יש פרט מסויים שאינו קיים בשאר ציוויים, ומשום החידוש שבציווי

(1) ספר המצוות מ"ע ת. הל' דעות פ"א, ה"ה.

והוא מסוטה יד, א. הובא

בשו"ע אדה"ז הל' משא ומתן סקנ"ו, ס"ג.

(2) והוא מספרי עקב יא, כב. הובא בהל'

דעות שם ה"ו. שו"ע אדה"ז שם.

וראה ג"כ מכילתא בשלח טו, ב. שבת קלג,

ב.

(3) ספר המצוות שרש ד.

(4) שם שרש ב.

(5) שמו"ר פ"ל, ט. וכמש"נ ושמרו דרך ה'

(וירא ית, יט).

(6) ראה גם בארוכה לקו"ש חל"ד ע' 153

ואילך.

שאפילו כשהוא מקיים מצוה בדרגא התחתונה "שלא לשמה", גם אז פועלת בו המצוה) וכל זיכוך גורם בו ללכת ולפרוש) ממצבו הקודם – אלא שזה הוא ענין שבהעלם. והציווי "והלכת" מורה, לקיים את המצוות כך שיורגש בגלוי שהמצוה מביאה אותו לידי "והלכת".

ג.

על הפסוק⁹ "ונתתי לך מהלכים בין העומדים האלה" נאמר בחסידות¹⁰ שמלאכים, וכן גם נשמות קודם ירידתן למטה, נקראים "עומדים", ונשמות אחר ירידתן למטה, על ידי קיום התורה ומצוות שלהם, נקראים "מהלכים". ותורת החסידות מסבירה¹¹, כי אף שגם מלאכים, וכל שכן הנשמות למעלה, מתעלים תמיד בעילוי אחר עילוי, נקראים הם "עומדים", משום שהעליות שלהם הן בסדר והדרגה – כך שהם מוגבלים: כל עליה היא בערך לקודמתה וככל שתגדל המדריגה אליה הם מתעלים, עדיין קשורה היא למדריגה הנחותה ביותר אותה השיגו בתחילה. ולכן הם נקראים "עומדים", הם עדיין עומדים במקום אחד: גם על ידי כל העליות הגבוהות ביותר אינם הולכים לגמרי

זה, הוא נמנה במניין המצוות⁷. כשם שמצוות "ועבדתם את ה' ה' אלקיכם", עם היותה ציווי כולל – שכן בכל מצוה עובדים את הקב"ה – הרי בכל זאת, מצד החידוש שישנו במצוה נמנית היא במנין המצוות⁸.

ב.

מהו החידוש בציווי "והלכת בדרכיו" שלא נאמר בשאר מצוות? – "והלכת", שקיום המצוות צריך להיות בדרך של הליכה. יכול אדם לקיים מצוות ואף על פי כן ישאר באותו מעמד ומצב כפי שהיה לפני קיום המצוה. על זה בא הציווי "והלכת", שקיום מצוות יהיה באופן כזה, שיביא את האדם לדרגת "הולך"; שיצא ממצבו הקודם ויתעלה למדריגה נעלית יותר.

ובמה פועלים את "והלכת" – על ידי "בדרכיו": שמקיים כל מצוה משום שהיא דרכו של הקב"ה, הוא עושה כדי "להדמות בו יתעלה", אזי משפיעות המצוות עליו ופועלות בו הענין של – "הלכת".

אף שקיום המצוות פועל בודאי זיכוך באדם המקיים את המצוות, באיזה אופן שמקיימן, גם אם אינו מקיים את הציווי המיוחד "והלכת בדרכיו" (עד

(9) ספר המצוות מ"ע ה.

(10) תו"א וישב ל, א. לקו"ת שלח לה, ד.

(11) לקו"ת שם. ד"ה צאינה וראינה תר"ם. שובה תרס"ו.

(7) ראה שרש ד שם שאין למנות "כי לא ציווה לעשות דבר זולת מה שידענו".

(8) ספר המצוות מ"ע ה.

ד.

ברם עדיין צריך להבין: הכוונה העליונה הרי היא, שכל העילויים שהאדם זוכה להם, יבואו באמצעות עבודה דוקא. שכן אם יעניקו לאדם את כל ההשפעות מלמעלה ללא עבודה, לא יהא זה תכלית הטוב, שאינו אלא "נהמא דכיסופא"¹³ – (לחם בוישת, חינם). הכרה איפוא לומר, שגם העילוי של "והלכת", הילוך בלי גבול, בא דוקא על ידי עבודתו. ואילו לפי הנ"ל יוצא, לכאורה, שעל ידי עבודתו המוגבלת אין הוא מסוגל להגיע אלא לעלויות מוגבלות, ול"הילוך" שבבלי גבול הוא בא רק בגלל שהקב"ה מרומם אותו לידי כך.

ואף שעלי' זו של "הילוך" אין ענינה שהאדם בעבודתו הוא עולה בהגבלה, אלא שלאחר שמשיג כפי יכולתו, מרוממים אותו יותר מלמעלה, בלי גבול – כי אם שהקב"ה שהוא "נמנע הנמנעות" נותן כוח בעבודת האדם שהעבודה תרומם אותו אל בלי גבול; בכל זאת, מאחר שדבר זה עצמו שהעבודה פועלת את ה"הילוך", אינו משום עבודת האדם, הרי לכאורה, אינו כפי הכוונה

מן המדריגות הקודמות. "מהלכים" ענינו,

שהעלויות הן למעלה מסדר וללא כל הגבלה; בהגיען למדריגה הנעלית כבר "הלכו והתנתקו" לגמרי מן הדרגה שעמדו בה לפני"ז.

מכך מובן, כי פירוש של "והלכת בדרכיו" הוא, שקיום המצוות צריך להיות באופן כזה, שהאדם יתרומם על ידן באופן בלתי מוגבל, שיעבור מגבול לבלי גבול, אז הרי הוא "מהלך".

כל נברא הוא הרי מוגבל, ואם כן (א) כיצד מסוגל הוא על ידי עבודתו של ו להתעלות בלי גבול? (ב) אם הוא מגיע לבלי גבול, כיצד הוא יכול להשאר אז נברא מוגבל? לכאורה היה עליו לחדול מלהיות נברא. על כך נאמר "והלכת בדרכיו", "עליך להתקשר עם דרכיו של הקב"ה (על ידי קיום המצוות משום שהן דרכיו של הקב"ה, כנ"ל). ו"נושא הפכים"¹², ומאחר שהקב"ה הוא "נמנע הנמנעות" יכול הוא ית' לחבר גבול ובלי גבול יחדיו, שהנברא (א) על ידי עבודתו המוגבלת יגיע ל"והלכת" שיעלה בעילוי בלתי מוגבל (ב) שגם לאחר עלייתו המוגבלת ישאר במציאותו המוגבלת.

¹³ ראה תנא דבי אליהו רבא פ"כ. לקו"ת צו ז, ד. ועייג"כ לקו"ש –המתורגם] ח"ג ע' 271 סעי' ג).

¹² ראה שו"ת הרשב"א סתי"ה. דרך אמונה – להצ"צ – ע' 68.

העליונה, שכל העליות יבואו על ידי העבודה דוקא¹⁴.

הכרח לומר, שגם זה עצמו, שהעבודה גורמת ל"הילוך" האדם, קשור בעבודת האדם.

ה.

הביאור בזה:

יכולת האדם להביא לידי כך שהמצוות יהיו "דרכיו" של הקב"ה, ושיהיה בהם כוח בלתי מוגבל, באה לו מכך שקיום המצוות שלו קשור בעצם נשמתו, שהיא "חלק אלקה ממעל ממש"¹⁵ – בלי גבול. ועל ידי כך שהאדם העובד ממשיך את עצם

נשמתו במצוה הפרטית, של חנוך כו' (שזה פירוש "אף אתה היה חנוך; אתה היה רחום; אתה היה חסיד", אתה עצמך (עצם הנפש) היה חנוך רחום וחסיד). כלומר (בעבודה) שהוא מקיים את המצוות מצד אמונה פשוטה ומסירת נפש (שלמעלה מטעם ודעת) הבאה מעצם הנשמה, על ידי כך הוא פועל גם, שבתוך עניניו הוא, "נמשך" הקב"ה בעצמו – "הקב"ה נקרא חנוך, הקב"ה נקרא רחום, הקב"ה נקרא חסיד". נמצא אם כן, שגם ההילוך בבלי גבול בקיום המצוות, נוצר באמצעות עבודת האדם¹⁶.

בנוגע להילוך, עלי' דבל"ג, שהיא, בכללות, בהאור שקודם הצמצום, הרי א"א לומר, לכאורה, שמצד הרצון יהי' תפיסת מקום להנבראים בבחי' אור זה (דפעולת הרצון הוא רק שיהי' מציאות להצמצום, ושיתפסו מקום בבחי' אור המצומצם, כמובן מהמשל שם דאב ובן). וא"כ הרי הגם שעלה ברצונו שע"י

העבודה ימשיכו בחי' אור שקודם הצמצום, אין ההמשכה מצד עבודתם הם. כ"א, מצד רצונו ית' שרצה שבעבודתם יומשך גם האור שלמעלה מעבודתם ושאינן עבודתם תופסת מקום שם.

¹⁵ תניא ר"פ ב.

¹⁶ (ואף שמוכרחת להיות עבודה וזה שע"י העבודה דאתה חנוך נעשה הקב"ה חנוך הוא רק לאחר שעלה ברצונו ית' לצמצם עצמו, אעפ"כ, רצונו ית' הוא שגם המשכת הרצון תהי' ע"י עבודתם, וכאילו שהם עושים את הרצון.

¹⁴ (ואף שגם כללות הענין דבאתעדל"ת אתעדל"ע (גם בנוגע לעילוי דבחי' עמידה) אינה מצד מעלת האתעדל"ת עצמה, כי אין ערוך בין נברא לבורא, ורק מצד שכן עלה ברצונו ית' (לקו"ת דרושי שמע"צ פג, ב. שה"ש יב, א. ונתבאר בארוכה בד"ה אדון עולם תש"ג פ"ו), מ"מ לאחר שעלה ברצונו ית' שעבודת הנבראים תתפוס מקום הרי מצד רצונו ית' נעשה כן באמת, (וכמבואר בדרמ"צ (נד, ב) שמצד רצונו ית' בהצמצום, הצמצום יש לו מציאות ולכן ראוי

ויתכן להיות ההתפעלות מאתעדל"ת בההארה שלאחרי הצמצום (אף שגם הארה המצומצמת היא אדוקה בו ית', והוא הוא המצמצם עצמו, וקמו' ית' אין הנבראים תופסים מקום כלל) וכמילא ההמשכה היא מצד עבודתם (שלכן צריכה להיות העבודה מעין האתעדל"ע, דרמ"צ קכג, א. קס, א). משא"כ

אותו. חיותו של ו' היא מנפש האלוקית.

אך חיות זו, שהגוף חי מהנשמה, היא – בהעלם (מצד עצמו). והאדם על ידי עבודתו צריך להביאה לידי גילוי, במדה שיורגש בו, שאברי גופו חיים מן הנפש האלוקית: כשם שהגוף, החי בגלוי מנפש החיונית, מיד שהנפש רוצה לעשות איזו פעולה, נשמעים לה אברי הגוף מאליהם בדרך ממילא "תיכף ומיד בלי שום ציווי ואמירה להן ובלי שום שהיי' כלל"¹⁸, כך צריך לחיות בנוגע לנפש האלוקית; כשהאדם מסיר את הדברים המסתירים על הנשמה ובא לידי הכרה שחיותו היא מנפש האלוקית, ממלאים אבריו בדרך ממילא אחר רצונות הנפש האלוקית. כלשון הירושלמי¹⁹: "כרע מגרמיה" – כשבאים ל"מודים", הראש כורע מעצמו).

ו.

הכוח של "נמנע הנמנעות", שישנו ב"והלכת בדרכיו", מתבטא כאמור, בשני אופנים: א) שעבודתו המוגבלת של האדם תוכל להעלותו בלי גבול. ב) לאחר כל העליות בבלי גבול, ישאר האדם במציאות מוגבלת. ומאחר שכל הענינים והעילויים צריכים לבוא על ידי עבודת האדם, הכרח לומר שגם עילוי זה שהוא נשאר במציאות מוגבלת, באה על ידי עבודתו:

חיותו האמיתית של יהודי באה מנפשו האלוקית בלבד¹⁷ (אלא שחיותו עוברת דרך נפש הבהמית), אף שהגוף הוא גשמי, מוגבל, ומקורו בקליפת נוגה, ואילו הנשמה היא "חלק אלקה ממעל ממש"¹⁵ – הרי לא זו בלבד שהגוף אינו מתבטל על ידי הנשמה, אלא אדרבה, היא מחיה

17) ולכן נוגע מאד הענינים שעוסקים בהם מפני שבכל דבר ודבר שהאדם פועל ועושה מכנים בזה כחות אלקית בו' (ד"ה בששה"ק תער"ב).

18) תניא פכ"ג.

19) ברכות פ"ב, סה"ד. וראה גם חנוך לנער ע' 8. לקו"ד ע' 284 – ולא רק בהנוגע להגוף אלא גם בנוגע לחלקו בעולם מצינו כזו, כמסופר בס' השיחות (קייץ ה'ש"ת ע' 104) בנוגע הרר"ה מפאריטש.

ומה שמבואר (דרמ"צ קכג, ב. קס, ב) שהמשכת אור הבלי גבול הוא ע"י האהבה דבכל מאדך, מאד שלך, דמכיון שהעבודה היא למעלה מהגבול שבאדם לכן היא מעין ודוגמה לבחי' מאד העליון – המשכה וקישור זה אפשרים מפני שהנבראים שייכים לקודם הצמצום, כמבואר בפנים. אלא ששייכות זו לבד אינה מספקת, ובכדי שאור הבלי גבול יומשך בפועל, צריכה לחיות עבודה ועבודה בדוגמת ומעין ההמשכה, אור הבל"ג דוגמת הבהינות שבאור המוגבל, שכל בחינה נמשכת ע"י העבודה שבדוגמתה דוקא.

ועל ידי כך שהאדם פועל על ידי עבודתו את חיבור הנשמה והגוף בגילוי, שגופו המוגבל חי מהנפש האלוקית, הוא ממשיך את כוח העצמות, שכל העליות הגבוהות ביותר באופן של "הילוך" יוכלו להיות בגופו הגשמי, ושיהיה כלי לאותן עליות.

ז.

הרי אין כל אחד מסוגל לפעול בעצמו את בחינת ההתבטלות שאברי גופו יקיימו מעצמם את רצונות הנפש האלוקית – על זה בא הציווי הקודם (שגם סדר הציוויים הוא בדיוק ונוגע לעבודת השי"ת) – "ובו

תדבק", וכפי שהרמב"ם מביא²⁰ מהספרי, שפירושו "הדבק בחכמים ובתלמידיהם", ב"חכמים" אלה העומדים בהתבטלות (חכמה, כח מה, ביטול של מרכבה. ומאחר²¹ שיניקתו היא מהחכמים, שהם הראש שלו²², ע"י הדביקות בהם, אף הוא "נדבק בשכינה ממש"²¹, וגופו נעשה כלי לאור הנשמה, כנ"ל²³).

ברם הציווי "ובו תדבק" הוא ענין כללי: להתחבר עם הקב"ה על ידי דביקות בחכמים ובתלמידיהם; שעל ידי כך נעשה גופו בכלל כלי לאלקות ונעשה ראוי לכך שיגיע לבחינת "והלכת" בלי גבול. אבל ה"הילוך" בפועל חייב לבוא ע"י

²⁰ ספר המצות מ"ע ו. הובא בשו"ע אדה"ז שם ס"ד.

²¹ תניא פי"ח ופל"ה בהגהה.

²² (תניא פ"ב. וראה גם לקו"ש [המתורגם] ח"ד ע' 32.

²³ (ובזה יובן לשון הספרי שם: "ומעלה אני עליך כאלו עלית למרום

ונמלת ולא שעלית ונמלת בשלום אלא

אפילו כאלו עשית מלחמה ונמלת

וכה"א עלית למרום שבית שבי לקחת

מתנות באדם" – דלכאורה א"מ מהו

לשון מרום דוקא ולא רקיע או שמים

וכדומה, וגם מהו"ע המלחמה והשבי?

והביאור: היחוד שגבול ובל"ג הוא מצד כח

דנמנע הנמנעות, וזה מרומז

ב"מרום", שאינו תואר דבר כמו שמים

ורקיע, כ"א – עילוי שאין למעלה ממנו

(ע"ד המבואר בתניא פל"ו בפירוש דירה

בתחתונים "שאינ תחתון למטה

ממנו"), שהוא העצמות נמנע הנמנעות.

(ולכן גם בכיהמ"ק שהי' בו גילוי זה,

מקום הארון אינו מהמדה, כתיב בי' (ירמי'

יו, יב) מרום מראשון מקום

מקדשינו) – וראה רשימות הצ"צ לאיכה

עה"פ ממרום שלח.

והמשכת בחי' "מרום" היא ע"י המשכת

עצם הנשמה המתבטאת גם

בהביטול דמודה אני (וכמ"ש (ישעי' נו, טו)

מרום וקדוש אשכון ואת דכא

ושפל רוח). אלא שזהו רק העלי' למרום,

התעוררות העצם. ואח"כ צריכה

להיות ההמשכה בהעבודה פרטית בכחותיו

הגלויים, לעשות "מלחמה" עם

התעלמות והסתרים, לברר את הגוף ונה"ב

וחלקו בעולם, "ליטול" את

הניצוצות שנפלו בהם ולהעלותם לשרשם –

ושבית שבי.

(ואף שעבודה זו בהתעוררות עצם הנשמה

ובכחותיו הפרטים הו"ע

והלכת בדרכיו, מרמז זה הספרי בהציווי

"ולדבקה בו", כי תכלית הדביקות

הוא ההילוך בדרכיו, כדלהלן).

"להדמות בו יתעלה"¹, ואז לאחר ההקדמה של "ובו תדבק", הן פועלות את "והלכת", שנעשה "צדיקים אין להם מנוחה בו", שנאמר ילכו מחיל אל חיל"²⁴, עד שיבואו לזמן ובחינה נעלית יותר – "ליום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים".

(משיחת יו"ד שבט תשכ"א)

מעשה המצוות, שכן "המעשה הוא העיקר", עשיית המצוה בפועל דוקא מניעה וממשיכה את העצמות. וכדי שההמשכה תהיה בגילוי, בא הציווי "והלכת בדרכיו", שקיום המצוות יהיה באופן של "בדרכיו", שיקיימן משום שהן דרכיו של הקב"ה.

סיכום:

הרמב"ם מונה את "והלכת בדרכיו" במניין המצוות, אף שלכאורה זהו מצווה כללית. וההטעם לזה הוא שמצווה זו מוסיפה ענין שלא נתפש במצוות אחרות והוא שהמצוות צריכות לפעול על האדם הליכה למדרגה נעלה יותר.

ההליכה האמיתית פירושה, שאין לא שום שייכות עם המדרגה הקודמת, כי העלי"ה היא בבחינת בלי גבול. והכח שיש ליהודי בבחינת בלי גבול אף שנשאר בגוף מוגבל הוא מהקב"ה שהוא נמנע הנמנעות.

הכוונה העליונה היא שכל העניינים יבואו מעבודת האדם, וגם חיבור בלי גבול וגבול בא ע"י עבודת האדם. דעבודת האדם היא לגלות שחיות הגוף שלו – בחינת גבול הוא (לא רק מהנפש החיונית אלא) מהנפש האלקית – בחינת בלי גבול, ע"י שאבריו במלים לנפש האלקית.

אך למי שאינו במדרגה זו נאמר הציווי הקודם – "ובו תדבק" – שע"י הדביקות בת"ח נדבק בשכינה ממש, שנעשה ראוי שיוכל להיות "והלכת" – בחי' בלי גבול, אך ההילוך בפועל בא ע"י מעשה המצוות בפועל.

אלול תשי"ז ס"ב ואילך (תו"מ ח"כ ע' 240 ואילך).

⁽⁴⁾ ראה בר"ר פ"ה, ח ובמת"כ ומהרז"ו שם. תו"א בראשית א, סע"ג.

⁽⁵⁾ ראה בכורים פ"א מ"ג. רמב"ם הל' בכורים פ"ב ה"ג.

⁽²⁴⁾ (סוף ברכות. וע"פ גרסת השל"ה בהקדמה בית חכמה יז, א). עמק המלך שער הדיקנא קדישא פ"ח (סא, ג). תו"א מג"א צה, ב. וראה תו"א שמות מט, א.

⁽¹⁾ ראה גם שיחת ש"פ תבוא, ח"י אלול תשי"ז בתחלתה (תו"מ ח"כ ע' 239). וש"נ.
⁽²⁾ ריש פרשתנו.

⁽³⁾ סה"ש תרצ"ז ע' 191 (נעתק כ"היום יום" חי אלול). וראה גם שיחת ש"פ תבוא, ח"י

~התוועדות~

משיחות ש"פ תבא

ח"י אלול, ה'תש"כ – הנחה בלתי מוגה

א.

בין שבעת התורות שאמר מורנו הבעש"ט¹, ישנה גם התורה שנאמרה בהקהל – על הפסוק² "והי' כי תבוא אל הארץ":

"והי' כי תבוא אל הארץ" – ארץ לשון רצון ומרוצה – אזי צריכה להיות העבודה "וישבת בה" – להמשיך בהתיישבות, "ושמת בטנא" – להמשיך אורות בכלים, "והלכת אל המקום אשר יבחר ה' אלקיך" – שכל מקום שאליו הולך יהודי, הרי זה בבחירת העצמות.

ב.

והביאור בזה:

הפסוק "והי' כי תבוא אל הארץ וגו'" הוא בפרשת ביכורים, שצריכים להיות מן המובהר דוקא, ולא רק שהפירות עצמם צריכים להיות מובחרים, אלא גם המקומות שמהם מביאים את הפירות צריכים להיות מקומות המובחרים⁵.

ומה גם שהיותם מובחרים אינו מצד הטבע, אלא מפני שארץ ישראל היא "ארץ אשר גו' תמיד עיני ה' אלקיך בה גו'" (עקב יא, יב).

ומזה מובן שענין הביכורים מורה על אורות בלתי מוגבלים.

ואעפ"כ נאמר "ושמת בטנא":

על הפסוק "ושמת בטנא", איתא בספרי "הביכורים טעונין כלי" – ענין הכלים.

וזהו גם מ"ש בדגל מחנה אפרים (עה"פ (פרשתנו כה, ה) ברוך טנאך (עה, ב)) בשם הבעש"ט, ש"טנא ר"ת טעמים נקודין אתוון" (מגלה עמוקות אופן נג.) – שזהו ענין הכלים, כפי שרואים בשכל המלובש באותיות, שהאותיות הם כלים אל השכל, ועוד זאת, שלא די בהאותיות עצמם כדי לגלות את השכל, אלא יש צורך גם בנקודות, ובכדי לגלות גם את החיות של השכל, הרי זה ע"י הטעמים. ונמצא, ש"טנ"א" – טעמים נקודות ואותיות – הו"ע הכלים.

וזהו מ"ש בביכורים "ושמת בטנא" – שגם האורות הבלתי מוגבלים (ביכורים) צריך להמשיך בכלים (טנא).

ומסייב, "אשר יבחר ה' אלקיך" – בחירת העצמות:

אמיתית ענין הבחירה הוא רק בהעצמות. – באור, להיותו מוגדר בגדר האור, שחושך הוא מנגד אליו כו', אזי לא יכול להיות ענין הבחירה; ורק בהעצמות שבו היא שלילת כל התוארים, ישנו ענין הבחירה.

ומצד העצמות, שהוא נמנע הנמנעות [–ב' הפכים יחד], נמשך הכח להיות "ושמת בטנא", להמשיך את האורות הבלתי מוגבלים – בכלים.

~נקודות לשולחן שבת~

~ להבין ההוראות מהניסים ~

”וַיִּקְרָא מֹשֶׁה אֶל כָּל יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֲתֶם רְאִיתֶם
אֵת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה ה' לְעֵינֵיכֶם בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם לְפָרֹעַ
וּלְכָל עַבְדָּיו וּלְכָל אֶרְצוֹ: הַמַּסּוֹת הַגְּדֹלֹת אֲשֶׁר רָאוּ עֵינֵיךָ
הָאֵתֶת וְהַמּוֹפְתִים הַגְּדֹלִים הָהֵם: וְלֹא נָתַן ה' לָכֶם לֵב
לְדַעַת וְעֵינַיִם לִרְאוֹת וְאָזְנִים לִשְׁמָע עַד הַיּוֹם הַזֶּה” (כט א-ג)

”אף משה רבינו לא רמזה להן לישראל אלא לאחר ארבעים שנה
שנאמר (דברים כט, ד) ואולך אתכם במדבר ארבעים שנה וכתוב (דברים כט, ג)
ולא נתן ה' לכם לב וגו' אמר רבה שמע מינה לא קאי איניש אדעתיה דרביה עד
ארבעין שנין”. (= לא עומד איש על דעת רבו עד ארבעים שנים) (ע"ז ה ע"ב)

הדבר אינו מובן, הרי הניסים הללו שנעשו לבני ישראל הם עניינים הגלויים
לכל, ומה פשר דברי הגמרא על המילים ”עד היום הזה” שרק בשנת המ'
לחיי האדם יבינו דעת רבם – יבינו עניני הניסים?

ויש לפרש (וליתן מקור) עפ"י תורת הבעש"ט הידועה: ”כל דבר ודבר אשר
האדם רואה או שומע, הוא הוראת הנהגה בעבודת השם, וזהו ענין העבודה,
להבין ולהשכיל מכל – דרך בעבודת השם”²⁵.

– בכל הניסים הגלויים היו הוראות בעבודת האדם, אך הוראות אלו היו
חבויות ומוסתרות.

ומעתה יובן פירוש הגמרא – לא קאי איניש אדעתיה דרביה עד ארבעין
שנין, שלא עומד האדם להבין את ההוראות בניסים שעשה השי"ת עם
ישראל עד מ' שנין.

(25) בטר שם טוב (הוצאת קה"ת) הוספות פי' קכ"ז.

(עפ"י לקו"ש חל"ד עמ' 166)

~ ישראל תמיד אהובים ~

"וה' האמירך היום להיות לו לעם

סגולה כאשר דבר לך"

(כו יח) על "סגולה" פירש רש"י בפ' יתרו (יט, ה ד"ה והייתם): "אוצר חביב כמו וסגולת מלכים כלי יקר ואבנים טובות שהמלכים גונזים אותם כך

אתם תהיו לי סגולה משאר אומות".

ישנם כמה סוגי צורות בהם המלך משתמש באבנים הטובות, יש לצרכי המדינה, יש לייפוי כתר או ארמונו וכדו'. אך יש את האבנים הגנוזים באוצרו, הם אינם משמשים לצורך מסוים, אלא המלך אוהב להשתעשע ולהנות מיופים.

כאבנים שבאוצר כך בני ישראל, הקב"ה לא מתענג מבנ"י מכיון מעשיהם הטובים וכו' (– שימוש הנעשה ע"י האבן) אלא הקב"ה משתעשע ונהנה מבנ"י כי הם בנ"י – עם סגולה.

(עפ"י לקו"ש חב"ד עמ' 261)

(ועם העניין המבואר לעיל ד' "להיות לו לעם סגולה" אינו ח"ו "פוטור" את בנ"י מלקיים המצוות. וכן מסיים הפסוק: כאשר דבר לך ולשמור פל מצותיו)

פרקי אבות

עם פירוש רע"ב וביאורי הרבי

פ"ד משנה י'

רבי מאיר אומר, הוי ממעט בעסק, ועסק בתורה. והוי שפל רוח בפני כל אדם. ואם בטלת מן התורה, יש לך בטלים הרבה כנגדה. ואם עמלת בתורה, יש לך שכר הרבה לתן לך:

ר"ע מברטנורא

הוי ממעט בעסק. המעט בעסק	הוי ממעט בעסק. המעט בעסק
סחורתך ומלאכתך, ויהיה עקר עסקך	סחורתך ומלאכתך, ויהיה עקר עסקך
בתורה: והוי שפל רוח בפני כל אדם.	בתורה: והוי שפל רוח בפני כל אדם.
ללמד אפלו: ממי שהוא קטן ממוך	ללמד אפלו: ממי שהוא קטן ממוך
בחכמה: יש לך בטלים הרבה כנגדה.	בחכמה: יש לך בטלים הרבה כנגדה.
שיסיעו לבטלה. פרוש אחר, יש בעולם	שיסיעו לבטלה. פרוש אחר, יש בעולם

ביאורי הרבי

א. "רבי מאיר אומר הוי ממעט בעסק ועסק בתורה" — נתבאר פעם שהוראה זו מכוונת ל"בעל עסק", שעבודתו היא בקו ד"זבולון", ש"יוצא לפרקמטיא כו' ומשתכר ונותן לתוך פיו של ישכר", ותוכנה — ד"חסידותא" עליו למעט בעסק ולעסוק בתורה.

וצריך להבין: מהו הקשר דהוראה זו עם ענינו של בעל המאמר — "רבי מאיר"?

ב. ולכאורה — אדרבה: בסוף מסכת קידושין מצינו שלדעת רבי מאיר אין מקום כלל לענין של "עסק": "מניח אני כל אומנות שבעולם, ואיני מלמד את בני אלא תורה, שאדם אוכל משכרה בעולם הזה והקרן קיימת לו לעולם הבא .. משמרתו מכל רע בנערותו, ונותנת לו אחרית ותקוה בזקנותו כו".

ואף שבמשנה זו עצמה אומר רבי מאיר "לעולם ילמד אדם את בנו אומנות נקי וקלה כו" — כבר שקו"ט המפרשים בזה, וא' התירוצים הוא: "דלעיל קאמר לעולם ילמד אדם את בנו, והכא קאמר אני איני מלמד את בני אלא תורה"(מלאכת שלמה).

ועפ"ז — כאשר מדובר אודות הוראתו של רבי מאיר במסכת אבות, "מילי דחסידותא", מתאים יותר להדגיש את הנהגתו האישית, "מניח אני כל אומנות שבעולם ואיני מלמד את בני אלא תורה", שלילת ענין העסק לגמרי, כתוצאה מהנהגתו באופן של "חסידותא", אף שע"פ דין יש מקום ללמד את בנו "אומנות נקי וקלה".

ועפ"ז צריך להבין: כיצד מתאים מאמרו של רבי מאיר — במסכת אבות — "הוי ממעט בעסק" בלבד, להנהגתו האישית ש"מניח אני כל אומנות שבעולם (לא רק "ממעט בעסק") ואיני מלמד את בני אלא תורה", שלילת ענין העסק לגמרי?!

ג. דבריו של רבי מאיר אכן מכוונים ליושבי אוהל, שכל עסקם הוא בלימוד התורה בלבד, ללא התעסקות בעניני העולם, ובלשון המשנה בסוף קידושין: "מניח אני כל אומנות שבעולם ואיני מלמד את בני אלא תורה". אלא שבנוגע ללימוד התורה גופא אומר רבי מאיר — "הוי ממעט בעסק ועסוק בתורה", כדלקמן.

בלימוד התורה גופא ישנם ב' ענינים: (א) לימוד כדי לדעת את המעשה אשר יעשון, (ב) עצם הענין דלימוד התורה באופן ד"יגדיל תורה ויאדיר".

והחילוק שביניהם — שהלימוד כדי לדעת את המעשה אשר יעשון, קיום המצוות במעשה בפועל, בענינים גשמיים כו', הוא ע"ד ובדוגמת ה"עסק" בעניני העולם ביחס לעצם. הענין דלימוד התורה, באופן ד"יגדיל תורה ויאדיר".

וזהו תוכן דבריו של רבי מאיר — "הוי ממעט בעסק ועסוק בתורה": יהודי שעיקר עבודתו היא בלימוד התורה, קו העבודה דישכר, יש לו למעט בלימוד התורה שבבחינת "עסק", הלימוד השייך לקיום המצוות במעשה בפועל,

ולעסוק בעיקר בעצם הענין דלימוד תורה, באופן ד"יגדיל תורה ויאדיר", שבזה שייך אמיתית ענין ההתעסקות ("עסוק בתורה"), שפירושה — באופן של התפשטות בלתי מוגבלת.

כלומר: גם יהודי שעבודתו היא בקו דישכר, אינו יכול לעסוק בלימוד התורה באופן ד"יגדיל תורה ויאדיר" בלבד, דמכיון שצריך לקיים את המצוות [כדאיתא בירושלמי (שבת פ"א ה"ב) שאפילו רשב"י ש"תורתו אומנתו" הפסיק לעשיית סוכה ועשיית לולב], בהכרח ללמוד את הלכות התורה כדי לדעת את המעשה אשר יעשה, אלא הוראתו של רבי מאיר היא — "הוי ממעט בעסק", היינו, שלאחרי שמסיים את לימוד ההלכות הצריכות כדי לדעת את המעשה אשר יעשה, שב הוא לעסוק בלימוד התורה באופן ד"יגדיל תורה ויאדיר".

(הנחה בלתי מוגה –

תורת מנחם תשמ"ג ח"ד ע' 1990 וע' 1999)

אגרות קודש

עניין שחיטה בפנימיות

דין שחיטה: בהמה מחוייבת לכ"ע מה"ת – בעוף יש פלוגתא, והלכה דצריך שחיטה – דגים א"צ שחיטה ובאסיפה סגי – חון כז, ב. ושם. –

והענין מיוסד על המבואר בכ"מ בדא"ח ובא ברמז גם בנגלה: ענין השחיטה, אין ושחט אלא ומשך – חולין ל, ב – שמעתיקו למ"א לגמרי והוא ע"י נטילת נשמתו – עיין שבת עה, א – וחיותו ממקום שהי' ע"ע, שאז יכול ליהפך לדם ובשר האדם ולהוסיף בו כח לעבודת ד' עי"ז ולא לגרום נפילה ח"ו.

בהמה נבראת מן העפר ואינה יכולה להגבי' א"ע כלל על הארץ, אם לא אשר מי שהוא יגביהנה. ובעבודה: הגוף ונה"ב, אשר עיר פרא אדם יולד (איוב י"א, י"ב) ויצר לב האדם רע מנעוריו משעה שננער ויוצא לעולם (ירושלמי ברכות פ"ג, ה"ה) ולכן לכ"ע צריך שחיטה – שענינה כנ"ל – כי זהו כל ענין ירידת הנשמה למטה. שא"צ תיקון לעצמה כ"א לתקן הגוף (סש"ב פל"ז).

עוף נברא מן הרקק – מים ועפר – ופורח באויר מזמן לזמן, אלא שצריך לנוח בארץ כי נעשה עיף ויגע ע"י עפיפותו (ועי' ב"ר פל"ט הובא בתוד"ה כנפי' שבת מט, א).

ובעבודה: נפש השכלית שהיא ממוצע בין נה"ב ונה"א (לקו"ת רד"ה אם בחקתי השני, ונתבאר ענינה בארוכה במאמרי חג השבועות תש"ב) ויכולה להשיג בעניני אלקות אף שמהותו שכל אנושי ע"י שנפש האלקית מתלבש בו.

ולכן יש פלוגתא אם צריך שחיטה אבל הפס"ד דצריך שחיטה.

דגים נמצאים תמיד במקום חיותם ומיד שפורשים מתים (ברכות סא, ב).

ובעבודה: נפש האלקית שגם בשעת החטא היתה באמנה אתו ית' עם מקור החיים חיי החיים אלא שהוא כמשל המלך וכו' (סש"ב ספכ"ד).

ולכן שחיטה אין צריך כי נמצא במקום חיותו אבל צריך אסיפה, כי ע"י התלבשות בגוף ועבודת הבירורים בא ענין פיזור הנפש וכוחותי' בעניני עוה"ז וצריך לאספם ולקבצם,

- ובדקות יותר י"ל: עוף - נר"נ, [= נפש, רוח ונשמה - מכוחות הנפש].
פנימיים, דג - חי' יחידה, מקיפים, ואכמ"ל -

חגב א"צ שחיטה (רש"י חולין ס"ו ע"א. תוד"ה דלא שבת צ' ע"ב) - בטעמ"צ טעהמ"צ שמפני דשניהם מיסוד, משא"כ בהמה וחי' ושחיטה ממל' - ואואפ"ל דאין להם דם (פיה"מ תרומות פ"י מ"ט. עדיות פ"ז מ"ד) - תאוות - כלל. בטול - ונהי בעינינו כחגבים (במדבר י"ג לג), אחדות - מלך אין לארבה ויצא חציץ כולו (משלי ל' כ"ז. ולא יפרדו אלה מאלה מצו"ד) - אבל יש גם כאסקופא הנדרסת, חבור עצבים וכו' וזהו שיש גם חגבים טמאים אבל כאן שגדול השלום כו' לכן גם הם צירן עכ"פ מותר.

ויה"ר אשר ע"י שחיטת היצר עתה ע"פ מרז"ל (סנה' מג, ב) נזכה במהרה להיעוד (סוכה נב, א) לע"ל מביאו הקב"ה להיצה"ר ושוחטו.

והוא יחינו ויקיימנו ויאסוף גליותינו ע"י משיח צדקנו בקרוב ממש.

(אג"ק ח"א אגרת כז,

נדפסה בלקו"ש ח"ד ע' 1294 והושלמה ע"פ כתי"ק.)

לוח היום יום:

יום שישי – כ' אלול:

דער וואס איז נידעריג און גראב הערט ניט אן די אייגענע
גראבקייט און נידעריקייט.

תרגום מאידיש: מי שהוא נחות וגם אינו מרגיש את גסותו
ונחיתותו.

יום ש"ק – כ"א אלול:

אבינו הראשון אברהם בגלל עבודתו במסירת נפש לפרסם אלקותו
ית' – אל אחד – לכל בני העולם, זכה להנחיל לזרעו עד סוף כל
הדורות את האמונה הטהורה בה' ובתורתו, וכל איש ואשה בישראל
יש להם הכח והעוז למסור נפשם על התורה הקדושה.

גליון זה יוצא לאור

לע"נ

ר' זאב ב"ר יצחק הלוי

ר' אברהם ב"ר זאב הלוי

ר' יעקב ב"ר יהודה

ר' אבנר ב"ר רחמים

ר' פינחס ב"ר זאב הלוי

ולרפואת

הרב ישראל בן חווה

הילד אברהם אהרן בן גאולה.